

ความสัมพันธ์ของการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวาน
ในญาติสายตรงของผู้ป่วยเบาหวานประเภท 2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความสัมพันธ์ของการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานในญาติสายตรงของผู้ป่วยเบาหวานประเภท 2 (ASSOCIATION OF HEALTH BELIEF PERCEPTION AND DIABETIC PREVENTIVE BEHAVIORS IN FIRST DEGREE RELATIVES OF PATIENTS WITH DM TYPE 2)

สุพัชยา วิลวัฒน์ 4836272 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นพวรรณ เป็ยชื้อ, Ph.D. (Nursing), ประคอง อินทรสมบัติ M.Ed (Nursing Admin.)

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Study) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวาน รวมทั้งความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานในญาติสายตรงของผู้ป่วยเบาหวานประเภท 2 ที่มีอายุระหว่าง 18-59 ปี จำนวน 200 ราย ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอทับปุดจังหวัดพังงา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย และการทดสอบความสัมพันธ์ของเพียร์สัน สเปียร์แมนและไคสแคว์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ภาวะสุขภาพที่ดีทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรค สำหรับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานโดยรวมและด้านการออกกำลังกายอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมด้านการรับประทานอาหารและการผ่อนคลายความเครียดไม่เหมาะสม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ($r = .154, p = .029$) และดัชนีมวลกาย ($r = .168, p = .018$) ปัจจัยการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพได้แก่ การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม ($r = .223, p = .001$) การรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ($r = .162, p = .022$) และการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคเบาหวาน ($r = .199, p = .005$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามการรับรู้ความรุนแรงของโรคและการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพในญาติสายตรงของผู้ป่วยเบาหวานประเภท 2 ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ในการศึกษาพยาบาลและเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนบุคคล / ปัจจัยการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ / พฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวาน

ASSOCIATION OF HEALTH BELIEF PERCEPTION AND DIABETIC PREVENTIVE BEHAVIORS IN FIRST DEGREE RELATIVES OF PATIENTS WITH DM TYPE 2

SUPACHAYA WINVAT 4836272 RACN/M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORS: NOPPAWAN PIASEU, Ph.D. (NURSING),
PRAKONG INTARASOMBAT, M.Ed. (NURSING ADMIN.)

Abstract

This correlational study aimed to describe correlations between personal factors, health belief perceptions, and diabetic preventive behaviors in 200 first degree relatives of patients with diabetes type 2 aged 18-59 years, residing in Tubpud district, Phang-nga Province, Thailand. The sample was selected through purposive sampling. Data were collected using interview with the questionnaire and were then analyzed by descriptive statistics, Pearson's Product Moment Correlation, Spearman's Rank Correlation, and Chi-square test.

Results revealed that average scores for health belief perception in this sample was good both overall and within subcategories, except for perceived barriers to preventive behavior. Average score for overall diabetic preventive behavior and exercise behavior were appropriate. However, food behavior and relaxation behavior were not appropriate. Correlational analysis revealed that personal factors including age ($r = .154, p=.029$), and body mass index ($r = .168, p = .018$), and health belief perception factors including overall health belief perception ($r = .223, p = .001$), perceived risk of disease ($r = .162, p=.022$), and barriers to diabetic prevention ($r = .199, p=.005$) were correlated with overall diabetic preventive behaviors. However, perceived severity and perceived benefits of diabetic prevention were not correlated with diabetic preventive behavior.

Results suggested approaches for community health nurse practitioners for promoting health in diabetic prevention in first degree relatives of diabetic type 2 patients. Results can be used for nursing education and serve as basic information for further study.

KEY WORDS: PERSONAL FACTORS / HEALTH BELIEF PERCEPTION
FACTORS / DIABETIC PREVENTIVE BEHAVIORS

102 pp.